

§ 113 Dnr OFN 2023-000192

190

Remiss EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna (Ju2023/01655)

Gemensam överförmyndarnämnds beslut

Gemensam överförmyndarnämnd för Skellefteå, Malå, Norsjö, Arjeplog och Arvidsjaur kommun lämnar följande remissvar på EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna (Ju2023/01655) med följande synpunkter:

a) Införande av en central myndighet, ett centralt ställföreträdarregister och ett europeiskt företrädarintyg ses som en positiv utveckling. Det krävs dock förändringar i den svenska lagstiftningen för att förordningen i den delen ska kunna tillämpas.

b) Civilrättsliga frågor i Sverige och EU inte detsamma och därför måste förordningen förtydliga ställföreträdarens beslutanderätt, vad det begreppet står för och inte använda företrädare som begrepp för det blir generellt och svårtolkat.

c) Genom förslaget kommer förhoppningsvis rättssäkerheten för enskilda med gränsöverskridande "affärer" som företräds av en ställföreträdare att öka.

d) Frågan om sekretess är övergripande och svårtolkad i förordningen och behöver bli mer specificerad.

e) Klargöra och förtydliga artikel 2 för att göra den tillämplig i Sverige liksom artikel 3 när det gäller vilka myndigheter som omfattas då artikel 3 är väldigt allmänt hållen, se p. 6 och p. 9.

f) Förordningen krockar med svensk lagstiftning på ett sådant sätt att artikel 21 i förordningen inte är tillämplig i Sverige vid tvångsvård.

Sammanfattning

Skellefteå kommun har av Justitiedepartementet utsetts till remissinstans för EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Skellefteå kommun 2023-09-28

Beslutet sänds till:

Justitiedepartementet

Remiss EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna (Ju2023/01655)

Förslag till beslut

Gemensam överförmyndarnämnd för Skellefteå, Malå, Norsjö, Arjeplog och Arvidsjaur kommun lämnar följande remissvar på EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna (Ju2023/01655) med följande synpunkter:

- a) Införande av en central myndighet, ett centralt ställföreträdarregister och ett europeiskt företrädarintyg ses som en positiv utveckling. Det krävs dock förändringar i den svenska lagstiftningen för att förordningen i den delen ska kunna tillämpas.
- b) Civilrättsliga frågor i Sverige och EU inte detsamma och därför måste förordningen förtydliga ställföreträdarens beslutanderätt, vad det begreppet står för och inte använda företrädare som begrepp för det blir generellt och svårtolkat.
- c) Genom förslaget kommer förhoppningsvis rättssäkerheten för enskilda med gränsöverskridande "affärer" som företräds av en ställföreträdare att öka.
- d) Frågan om sekretess är övergripande och svårtolkad i förordningen och behöver bli mer specificerad.
- e) Klargöra och förtydliga artikel 2 för att göra den tillämplig i Sverige liksom artikel 3 när det gäller vilka myndigheter som omfattas då artikel 3 är väldigt allmänt hållen, se p. 6 och p. 9.
- f) Förordningen krockar med svensk lagstiftning på ett sådant sätt att artikel 21 i förordningen inte är tillämplig i Sverige vid tvångsvård.

Sammanfattning

Skellefteå kommun har av Justitiedepartementet utsetts till remissinstans för EU-kommissionens förslag till förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Skellefteå kommun 2023-09-28

Beslutet sänds till:

Justitiedepartementet

Jörgen Lindkvist
Verksamhetschef
Skellefteå kommun

Katarina Lundström
Handläggare
Skellefteå kommun

Beskrivning av ärendet

Remissvar

Förordning och rådsbeslut om skydd för utsatta vuxna vid gränsöverskridande situationer2022/23:FPM101.

Gemensam överförmyndarnämnd ser generellt positivt på förslaget.

Införande av en central myndighet, ett centralt ställföreträdarregister och ett europeiskt företrädarintyg ses som en positiv utveckling.

Genom förslaget kommer förhoppningsvis rättssäkerheten för enskilda med gränsöverskridande "affärer" som företräds av en ställföreträdare att öka.

Det finns dock ett antal punkter där förslaget är otydligt som nämnden vill lyfta.

- Sverige och Haag konventionen

Sverige är idag inte fördragsslutande part i 2000 års Haagkonvention (Skydd för vuxna i internationella situationer). Enligt denna förordning blir

Haagkonventionen till stora delar tillämplig i Sverige. Som nämnden förstår det är det svårt att förutse konsekvenserna av detta. Kan förordningen göra så att Sverige får lagstiftning som krockar där Haagkonventionen säger en sak och nationell lagstiftning något annat?

- Central myndighet

Sverige saknar idag en central myndighet för den här typen av frågor. Det finns idag ingen samordnande myndighet som handhar de frågor som förordningen avser.

Den centrala myndighet ska bland annat handha det register som ska upprättas över samtliga ställföreträdarskap. I dag finns ingen samordning av dessa uppgifter. Endast förvaltare framgår vid kontroll hos Skatteverket. Godmanskap finns endast registrerade i den kommun där den enskilde bor. Övriga former av ställföreträdarskap; framtidsfullmakt, generalfullmakt, anhörigs behörighet (17 kap föräldrabalken) är inte registrerade överhuvudtaget. Som gemensam överförmyndarnämnd förstår det så omfattas också dessa former av ställföreträdarskap av förordningen, se artikel 3 företrädarbefogenheter.

För att en central myndighet ska kunna tillhandahålla ett register över samtliga ställföreträdarskap som omnämns i förordningen krävs en förändring av Svensk nationell lagstiftning.

- Civilrättsliga frågor

Civilrättsliga frågor i EU är inte desamma som civilrättsliga frågor i Sverige. I artikel 2 framgår vilka tillämpningsområden som förordningen ska ha.

Förordningen omfattar placering av den enskilde vid institution eller annat ställe där skydd kan tillhandahållas. Det är inte, enligt svensk lagstiftning, en

SKELLEFTEÅ KOMMUN

ställföreträdaren som ska besluta om/ta ställning till den typen av frågor. Det är andra myndigheter eller den enskildes anhöriga som beslutar i dessa frågor. Som ställföreträdare ska man inte beslut i frågor som rör den enskildes vård eller behov av placering på institution. Det är inte heller ställföreträdarens uppgift att bevilja tillstånd till ett särskilt ingripande för att skydda den vuxne eller dennes egendom.

Artikel 2 behöver klargöras och förtydligas för att göra den tillämplig i Sverige.

- Företrädarbefogenheter

I artikel 3 framgår att företrädarbefogenheter är befogenheter som beviljats av en vuxen, antingen enligt ett avtal eller genom en ensidig handling, vilka ska utövas när den vuxne inte kan försvara sina intressen. Det innebär att framtidsfullmakt, generalfullmakt, anhörigs behörighet (17 kap föräldrabalken) och eventuell annan handling omfattas av denna förordning. Av den anledningen kan översyn av svensk lagstiftning behövas.

Det är också svår att utläsa vilka myndigheter som omfattas av artikel 3 då den är väldigt allmänt hållen, se p. 6 och p. 9.

- Sekretess

Artikel 24 - 27 behandlar frågan om behöriga myndigheter och deras rätt att ta del av information från andra myndigheter. I artikel 29 framgår att det finns förbud mot att lämna ut information om de bedömer att informationen skulle äventyra den vuxnes eller annan persons hälsa, säkerhet eller frihet eller försätta den vuxnes egendom i fara.

De sekretessregler som sedan tidigare finns i svensk lagstiftning är betydligt mera tydliga och det finns ett flertal olika situationer när frågan om sekretess för den enskilde bör bli aktuellt vid en fråga som berörs av förordningen. Överförmyndarnämnden ser det som en brist att frågan om sekretess behandlats så övergripande och också svårtolkat.

- Företrädarintyg

Nämndens förhoppning är att ett företrädarintyg kommer att underlätta mycket för ställföreträdare som måste vidta gränsöverskridande åtgärder. Dock ställer sig nämnden frågande till att företrädarintyget inte är obligatoriskt.

- Artikel 21

Den centrala myndigheter ska lämna godkännande av en placering av den vuxne i en annan medlemsstat på en inrättning eller någon annan institution där skydd kan tillhandahållas. I Sverige är det kommunen via socialtjänsten eller vården som handlägger dessa frågor liksom i vissa fall domstol, vid prövning av tvångsåtgärder. Här anser nämnden att förordningen krockar med svensk lagstiftning på ett sådant sätt att artikel 21 i förordningen inte är tillämplig i Sverige.

SKELLEFTEÅ KOMMUN

- Artikel 35

Enligt artikel 35 får den som har rätt att företräda den vuxne besluta också i medicinska beslut samt om den personliga välfärden och bostadsort. Enligt svensk lagstiftning är detta inte frågor som en företrädare, ställföreträdare, god man eller förvaltare i första hand ska besluta om utan detta är frågor för den enskildes anhöriga och/eller andra myndigheter.

- Ställföreträdare

I Sverige används begreppet ställföreträdare för god man och förvaltare. Detta begrepp nämns inte i förordningen. Det är en skillnad på att vara företrädare och att vara ställföreträdare – det bör därför framgå att förordningen omfattar ställföreträdarskap.